

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 1. juni 2016
(OR. en)

9641/16

EDUC 218
JEUN 42
AUDIO 73
SOC 364

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
dato:	30. maj 2016
til:	delegationerne
Tidl. dok. nr.:	9068/16 EDUC 147 JEUN 37 AUDIO 63 SOC 265
Vedr.:	Udvikling af mediekendskab og kritisk tænkning gennem uddannelse - <i>Rådets konklusioner (30. maj 2016)</i>

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om udvikling af mediekendskab og kritisk tænkning gennem uddannelse, som Rådet vedtog på sin 3471. samling den 30.-31. maj 2016.

**Rådets konklusioner
om
udvikling af mediekendskab og kritisk tænkning gennem uddannelse**

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

SOM MINDER OM

- artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, som bestemmer, at Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal;

SOM TAGER HENSYN TIL

- Pariserklæringen, der blev vedtaget den 17. marts 2015¹, og som understreger vigtigheden af at styrke børns og unges evne til at tænke kritisk og udvise dømmekraft, således at de, navnlig i forhold til internettet og sociale medier, bliver i stand til at forholde sig til realiteter, at sondre mellem kendsgerninger og holdninger, at genkende propaganda og at modstå alle former for indoktrinering og hadefulde udtalelser;

¹ Erklæring om fremme af medborgerskab og de fælles værdier frihed, tolerance og ikkediskrimination ved hjælp af uddannelse, Paris, den 17. marts 2015.

- den fælles rapport om ET 2020 fra den 15. december 2015², som udpeger opfølgningen af Pariserklæringen som en vigtig prioritet i den nye arbejdscyklus (2015-2020) gennem *fælles analyse, peerlæring, møder, formidling af god praksis og konkrete foranstaltninger understøttet af finansiering*;
- resolutionen vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, af 24. februar 2016, om fremme af socioøkonomisk udvikling og inklusion i EU gennem uddannelse³, som indeholder forpligtelsen til *at styrke unges digitale færdigheder og mediekendskab samt deres evne til at tænke kritisk, hvilket også gælder deres sociale færdigheder og medborgerkompetencer*;

OG I LYSET AF

- Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 18. december 2006 om nøglekompetencer for livslang læring⁴, der identificerer som nøglekompetencer, som alle borgere bør erhverve: "*digitale kompetencer*", som kræver *en kritisk og reflekterende holdning til de tilgængelige oplysninger og en ansvarlig brug af de interaktive medier*, "*sociale kompetencer og medborgerkompetencer*", som omfatter *evnen til at forstå forskellige synspunkter og parathed til at respektere andres værdier og "kulturel bevidsthed og udtrykkevne"*, som omfatter *en fornemmelse af identitet som grundlag for en åben holdning til og respekt for mangfoldigheden*;

² EUT C 417 af 15.12.2015, s. 25-35.

³ EUT C 105 af 19.3.2016, s. 1-4.

⁴ EUT L 394 af 30.12.2006, s. 10-18.

- Rådets konklusioner fra november 2012 om den europæiske strategi for et bedre internet for børn⁵, hvori det understreges, at *uddannelsessektoren såvel som forældrene spiller en vigtig rolle, når det gælder om at hjælpe børn med på en gavnlig og kreativ måde at udnytte de muligheder, som internettet tilbyder, samt identificere og håndtere de risici, de møder på internettet, og at lærere og forældre selv har brug for støtte til at holde trit med ikke blot de hurtige og uforudsigelige ændringer i børnenes virtuelle liv, men også de nye teknologier, der er i konstant udvikling;*
- Kommissionens meddelelse fra januar 2014 om forebyggelse af radikaliserings, der kan munde ud i terrorisme og voldelig ekstremisme⁶, som udpeger et *tættere samarbejde med civilsamfundet og den private sektor for at tackle udfordringer i forbindelse med onlineaktiviteter og at styrke bestræbelserne på at anspore unge til at have en kritisk indstilling til ekstremistiske budskaber* blandt de vigtigste foranstaltninger, der skal træffes for at forebygge radikaliserings;
- Rådets konklusioner af november 2014 om europæisk audiovisuel politik i den digitale tidsalder⁷, der opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til *at fremme god praksis om og forskning i medtagelse af mediekendskab i formel uddannelse såvel som i ikkeformel og uformel læring;*

⁵ EUT C 393 af 19.12.2012, s. 11-14.

⁶ Dok. 5451/14.

⁷ EUT C 433 af 3.12.2014, s. 2-5.

- Konklusionerne fra Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om ungdomssektorens rolle i en integreret og tværsektoriel tilgang til forebyggelse og bekæmpelse af voldelig radikaliserings blandt unge, der opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at støtte unge i *bekæmpelse af ekstremistisk indflydelse på internettet og i sociale medier* og i udviklingen af *kritisk tænkning og den relevante viden, færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for at forstå de forskellige kilder og dagsordener bag de oplyste informationer, herunder propaganda og hadefulde udtalelser*⁸;

ER AF DEN OPFATTELSE, AT

internettet – og sociale medier i særdeleshed – skaber en række hidtil usete, næsten ubegrænsede muligheder med hensyn til deling af viden og idéer. Ved at give umiddelbar adgang til enorme mængder information samt adgang til en bred vifte af kilder kan de have en betydelig indvirkning på udtalelser, holdninger og opfattelser. De tilbyder også alle en platform til selv at skabe, dele og offentliggøre indhold, og bidrager således til at frigøre talent og fremme kreativitet og innovation

verden i dag er kendetegnet ved en nem og kontinuerlig adgang til internettet, hvor mennesker, især de unge, tilbringer mere og mere tid online⁹. Virtuelle samfund og kontakter – især via de sociale medier og instant messaging-tjenester – er af voksende betydning

⁸ Dok. 9640/16.

⁹ Mere end halvdelen af alle europæere bruger sociale netværk; flertallet af disse brugere er unge. 84 % af europæerne under 30 bruger sociale medier og jo yngre aldersgruppen er, des mere nærmer procentsatsen sig 100 %.

BEMÆRKER PÅ DENNE BAGGRUND OGSÅ, AT

mediekendskab – dvs. alle de tekniske, kognitive og sociale egenskaber, medborgeregenskaber samt kreative egenskaber, som giver mulighed for at få adgang til og få en kritisk forståelse af og interaktion med både traditionelle og nye former for medier¹⁰ – er af stigende betydning. Det er tæt knyttet til aktiv deltagelse i det demokratiske liv, medborgerskab og evnen til at udvise dømmekraft kritisk og uafhængigt samt at reflektere over sine egne handlinger og kan dermed styrke de unges modstandsdygtighed over for ekstremistiske meddelelser og misinformation

digitale kompetencer, som omfatter en sikker, kreativ og kritisk brug af IKT, er en afgørende bestanddel af mediekendskab. Et lavt niveau af digitale kompetencer kan stille en person ufordelagtigt, ikke blot på arbejdsmarkedet, hvor næsten alle job kræve visse digitale kompetencer, men også i samfundet som helhed. Som sådan er der en klar sammenhæng mellem fremme af digitale kompetencer og bestræbelser på at skabe mere rummelige og sammenhængende samfund

mediekendskab – knyttet til læse- og skrive- og kommunikationsfærdigheder generelt – omfatter også andre nøglekompetencer, især *sociale kompetencer* og *medborgerkompetencer*, som har en klar forbindelse til kritisk tænkning og sikring af, at mennesker kan forstå værdien af forskelle, have respekt for andres synspunkter og værdier, men også *kulturel bevidsthed* og *udtryksevne*, som er understøttet af evnen til at sammenholde sine egne måder at udtrykke opfattelser til andres, herunder dem med forskellige kulturelle baggrunde,

¹⁰ Disse egenskaber gør det muligt for os at udøve kritisk tænkning, samtidig med at vi deltager i samfundets økonomiske, sociale og kulturelle aspekter og spiller en aktiv rolle i den demokratiske proces. Begrebet omfatter forskellige medier: udsendelser, video, radio og presse gennem forskellige kanaler: traditionelle, internet og sociale medier og opfylder behovene i alle aldre.

ANERKENDER FØLGENDE:

et foruroligende højt antal mennesker mangler stadig, selv om digitale kompetencer i stigende grad bliver uundværlige, et grundlæggende niveau af digitale kompetencer¹¹, hvilket udsætter dem for risiko for arbejdsløshed og social udstødelse. Dette kan bidrage til at skabe en "digital kløft", som kan føre til sociale og økonomiske uligheder, og som udgør en klar udfordring for vores uddannelsessystemer

ud over de mange fordele og muligheder, som de kan tilføre, udgør internettet og de sociale medier også potentielle trusler og farer, især ved at give adgang til onlineindhold, der er uhensigtsmæssigt eller endda skadeligt for børn og unge, herunder hadefulde udtalelser og indhold, der bagatelliserer vold. Andre uønskede fænomener omfatter online grooming og cybermobning, der i betydeligt omfang kan påvirke børns velfærd og udvikling samt have en negativ indflydelse på deres uddannelsesmæssige resultater

de seneste terrorangreb i Europa og andre episoder med voldelig ekstremisme har givet anledning til særlig bekymring med hensyn til de hidtil usete muligheder, som internettet og de sociale medier giver alle former for ekstremistiske grupper, for frit at sprede had og budskaber, der opildner til vold og finde et publikum blandt utilfredse unge. Den form for radikalisering, der fører til vold, har ofte en grænseoverskridende dimension, hvorved netværk af ekstremister tiltrækker sårbare unge – uafhængigt af landegrænser. Selv om det er usandsynligt, at en højnelse af uddannelsesniveaue vil standse alle former for voldelig ekstremisme, kan og bør uddannelse bidrage til at forebygge radikalisering,

¹¹ I EU har 40 % af EU-borgerne ingen eller kun få e-færdigheder, mens ca. 90 % af beskæftigelsen skønnes at have mindst et vist niveau af IT-færdigheder i EU. Erhvervelse af disse færdigheder er således hurtigt ved at blive en forudsætning for, at arbejdstagere bliver og forbliver beskæftigelsesegnede.

ER ENIGT OM FØLGENDE:

uddannelse har som led i sin overordnede opgave med at forberede unge til samfundet og arbejdsmarkedet samt med henblik på at hjælpe dem med at opnå personlig tilfredsstillelse en vigtig rolle at spille med hensyn til at hjælpe unge mennesker med at opnå mediekendskab og blive fremtidens ansvarlige borgere

et vigtigt element i uddannelsens opgave er at give unge mennesker de grundlæggende værdier, såsom dem, der er forankret i traktaten om Den Europæiske Union, og at udvikle og opretholde en åben og videbegærlig tankegang og samtidig være i stand til at tænke uafhængigt og kritisk, udvise sund fornuft ved brug af faktabaseret viden og modstå og modsætte sig ekstremistiske meddelelser, indoktrinering og misinformation

for fortsat at være relevant er det afgørende, at uddannelsespersonale på alle niveauer holder trit med denne hurtige udvikling og giver de lærende de kompetencer – viden, færdigheder og holdninger – og værdier, der er nødvendige for at få adgang til, fortolke, producere og anvende informations- og andet medieindhold, navnlig i forhold til internettet og sociale medier, på en sikker og ansvarlig måde

tilgange for "hele skolen" med inddragelse af hele skolesamfundet samt andre relevante interessenter kan have stor betydning, eftersom læring om brug af internettet og de sociale medier på en ansvarsfuld måde ofte finder sted uden for klasseværelset i ikkeformelle og uformelle rammer,

OPFORDRER UNDER BEHØRIG HENSYNTAGEN TIL NÆRHEDSPRINCIPPET
MEDLEMSSTATERNE TIL AT

1. tilskynde til, at der tages tilstrækkeligt hensyn til udvikling af mediekendskab og kritisk tænkning i uddannelse på alle niveauer, herunder gennem undervisning i medborgerkundskab og medier
2. søge at øge niveauet af digitale kompetencer hos lærende i alle aldre i et livslangt læringsperspektiv, som en vigtig forudsætning for at styrke deres mulighed for at deltage aktivt i det demokratiske liv i vores moderne samfund samt øge deres beskæftigelsesegnethed
3. overveje sideløbende med de nationale rammer og værktøjer at anvende den europæiske digitale kompetenceramme for borgerne, Europarådets kompetenceramme for demokratisk kultur og UNESCO's overordnede vurderingsramme for mediekendskab og IT-færdigheder
4. tilskynde til socialt sikre læringsmiljøer, både online og offline, hvor kontroversielle emner kan drøftes åbent, og hvor ytringsfriheden kan bevares, samt bemyndige undervisningspersonale til at igangsætte og styre sådanne drøftelser
5. støtte undervisningspersonale og skoleledere på alle uddannelsesniveauer i, gennem grunduddannelse og løbende faglig udvikling, at udvikle deres egne digitale kompetencer samt de pædagogiske færdigheder, der er nødvendige for at anvende nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer i deres undervisning og tackle mediekendskab og kritisk tænkning på en effektiv måde i forhold til lærende i alle aldre og med forskellige baggrunde

6. samarbejde med forældre og andre interessenter i samfundet som helhed med henblik på at mindske den digitale kløft mellem generationerne og fremme en fælles kultur præget af dialog og gensidig forståelse
7. styrke dialog, samarbejde og partnerskaber mellem uddannelsessektoren og mediesektoren – herunder journalister – samt alle andre relevante interessenter, herunder civilsamfunds- og ungdomsorganisationer, eftersom en effektiv udvikling af mediekendskab og kritisk tænkning kræver en tværfaglig tilgang, og minde om den vigtige rolle, som ikkeformel og uformel læring kan spille i denne forbindelse
8. tilskynde til innovative, kreative og deltagelsesbaserede metoder til udvikling af mediekendskab og kritisk tænkning inden for uddannelse ved f.eks. at udføre forskning og undersøge, hvilke muligheder kultur og kunst, tværkulturelle tilgange og medieproduktion i skoler kan tilbyde som et middel til at styrke åbenhed over for andre kulturer og aktivt medborgerskab,

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE OG KOMMISSIONEN TIL INDEN FOR DERES RESPEKTIVE KOMPETENCEOMRÅDER AT

1. fortsætte med at fremme peerlæring i forbindelse med ET 2020-strategirammen, bl.a. gennem indsamling og formidling af god praksis inden for mediekendskab og kritisk tænkning og samtidig lægge særlig vægt på effektivt at nå ud til dårligt stillede lærende og dem, der risikerer marginalisering
2. sikre sammenhæng i politikkerne på EU-plan på mediekendskabsområdet, således at de nationale eksperter arbejder, som udføres inden for de forskellige relevante politikområder, såsom uddannelse, ungdom, kultur og audiovisuel politik samt inden for området bekæmpelse af terrorisme, er et supplement, samtidig med at der tages hensyn til de særlige forhold i uddannelsessektoren

3. støtte indsatsen for at udstyre undervisningspersonale med de færdigheder og redskaber, der er nødvendige for at tackle mediekendskab og kritisk tænkning på en effektiv måde med lærende i alle aldre og med forskellige baggrunde, bl.a. ved at bruge skoleuddannelsesportalen og ved at fremme peer-to-peer-læring via platformen eTwinning
4. fortsætte med at samarbejde med, og tage højde for det arbejde, som udføres af, andre multilaterale fora såsom Europarådet¹², UNESCO og OECD, eftersom udfordringerne er grænseoverskridende og påvirker lande både inden for og uden for Den Europæiske Union
5. tilskynde til at gøre fuld brug af de finansieringsmuligheder, der tilbydes af alle relevante EU-fonde og -programmer, navnlig Erasmus+, Connecting Europe-faciliteten, de europæiske struktur- og investeringsfonde, Horisont 2020, Et Kreativt Europa og Europa for Borgerne, med henblik på at støtte disse bestræbelser.

¹² Navnlig i forbindelse med strategien for barnets rettigheder (2016-2021), som blev vedtaget den 2. marts 2016 af Ministerkomitéen, der behandler spørgsmålet om beskyttelse og fremme af barnets rettigheder i det digitale miljø.